

Natuurtoets Kievitsveld

17 december 2008

Natuurtoets Kievitsveld

**Toetsing bestemmingswijziging Kievitsveld
op EHS en Flora- en faunawet**

Verantwoording

Titel	Natuurtoets Kievitsveld
Opdrachtgever	RGV Holding B.V.
Projectleider	Benjamin Flierman
Auteur(s)	Benjamin Flierman en Bas Bakker
Uitvoering veldwerk	Benjamin Flierman
Projectnummer	4611027
Aantal pagina's	44 (exclusief bijlagen)
Datum	17 december 2008
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	9
1.3 Onderzoeksmethode	10
1.4 Belangrijke uitgangspunten	10
2 Locatie, ontwikkeling en soorten.....	13
2.1 Situatie	13
2.2 Beoogde ontwikkeling	14
2.3 Selectie van relevante verwachte soorten.....	16
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten	21
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Toetsing aanwezige soortgroepen	23
3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	27
3.3.1 Soortspecifiek.....	27
3.3.2 Algemeen	29
4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	31
4.1 Werkwijze	31
4.2 EHS Provincie Gelderland.....	31
4.3 Toetsing effecten; beoogde uitbreidingen/ontwikkelingen.....	34
4.4 Toetsing effecten; verkenning toekomstige uitbreidingen	36
4.5 Conclusies toetsing EHS	37
4.5.1 Beoogde uitbreidingen/ontwikkelingen	37
4.5.2 Verkenning toekomstige uitbreidingen	38
5 Conclusies en aanbevelingen	39
5.1 Flora en faunawet.....	39
5.2 Ecologische Hoofdstructuur	40
5.3 Aanbevelingen.....	42
6 Literatuur.....	43

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
3. Recreatiekaart

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van RGV Holding B.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving op de bestemmingswijziging van recreatiegebied Kievitsveld. De beoogde ontwikkelingen en activiteiten zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

In deze rapportage wordt daarom antwoord gegeven op de vraag:

- Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang, in hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving, welke consequenties zijn daar aan verbonden, en wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

- Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk
- Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk
- De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen

Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

Voor de beoogde ontwikkeling is de volgende wet en toetsingskaders van toepassing:

- Flora- en faunawet
- Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

De planlocatie is gelegen in de provincie Gelderland en ligt in de (provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Toetsing aan de EHS dient onderdeel te zijn van de Ruimtelijke Onderbouwing die opgesteld zal worden voor de ruimtelijke ordeningsprocedure. In dit rapport is een inhoudelijke toetsing uitgevoerd (zie ook uitgangspunten genoemd in paragraaf 1.4).

Op circa 2 km afstand in westelijke richting is het Natura 2000-gebied Veluwe gelegen. Gezien de afstand en het lokale karakter van de afgeleide ontwikkelingen die de bestemmingswijziging mogelijk maakt worden effecten op het Natura 2000-gebied uitgesloten.

1.3 Onderzoeksmethode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.

- Een oriënterend veldbezoek op 8 oktober 2008
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket
- Aanleg kabelskibaan Kievitsveld: effecten op natuurwaarden [Tauw, 2005]
- Inventarisatie natuurwaarden Kievitsveld [Altenburg & Wymenga, 2002]

Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Het veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht is opgenomen in het slothoofdstuk Literatuur.

1.4 Belangrijke uitgangspunten

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS. Ten tijde van het opstellen van dit rapport zijn procedures lopende ten aanzien van de begrenzing van de EHS. Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft een herziene EHS begrenzing vastgesteld (11 november 2008). Deze is echter nog niet van kracht. In dit rapport is getoetst aan deze nieuwe beleidssituatie, anticiperend op de verwachte van krachtwording van de herbegrenzing.

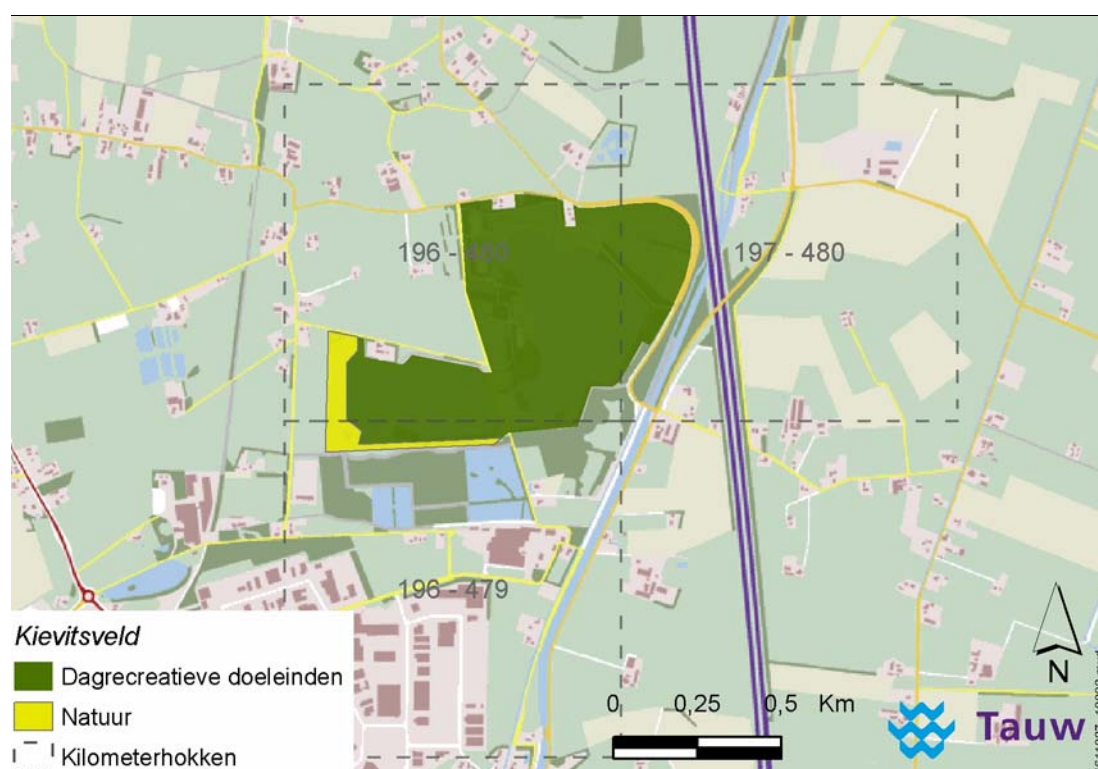
Bij zowel de toetsing van de Flora- en faunawet als toetsing aan de EHS wordt uitgegaan van een volledige benutting van de ruimte die het bestemmingsplan biedt. Dit is dus een 'worstcase benadering'.

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en verwachte soorten op basis van verspreidingsgegevens.

2.1 Situatie

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt grotendeels in kilometerhok 196-480 en voor een klein deel in 197-480 en 196-479. Figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Het recreatiegebied Kievitsveld is een dagrecreatief concentratiegebied in eigendom en beheer bij RGV Holding BV (RGV). Het plangebied heeft een omvang van circa 45 ha en omvat een tweetal plassen (de Nijmolense plas en Smallertse plas, totaal circa 30 ha) met omliggende stranden, speel- en ligweiden, bos, parkeervoorzieningen met een capaciteit voor 1.000 auto's. Behalve strandbezoeken, buitensportactiviteiten, fietsen en wandelen vinden er jaarlijks diverse (kleinere) evenementen plaats. Het bosgebied heeft een extensief gebruik voor wandelroutes en buitensporten. Er is een hoofdingang aan de noordzijde.

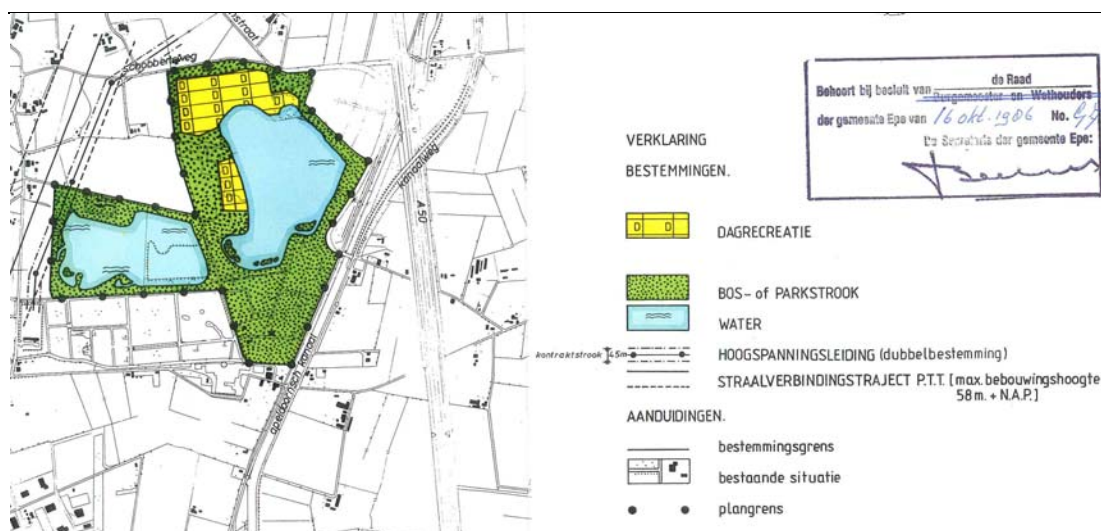
Tot 2005 stroomde de Smallertse Beek via de Smallertse plas. De beekmonding bevond zich aan de westzijde van de plas en aan de oostzijde was de overloop via een A-watgang naar het Apeldoorns kanaal. In 2005 is het gedeelte tussen de Viskweekweg en de plas afgedamd en wordt de beek omgeleid langs de zuidzijde van de Nijmolense plas en Smallertse plas, en stroomt uiteindelijk in het Apeldoorns kanaal.

Rond de beide plassen in het plangebied is bebost gebied aanwezig. Verschillende bomen zijn aanwezig: Els, Iep, Populier, Beuk, Berk, Wilg en Eik voorkomen met een ondergroei van Braam, Hazelaar, Vlier en Meidoorn. Het noordelijke deel van het plangebied is relatief open. Verspreid zijn hier de Eik, Populier, Els en Meidoorn aanwezig.

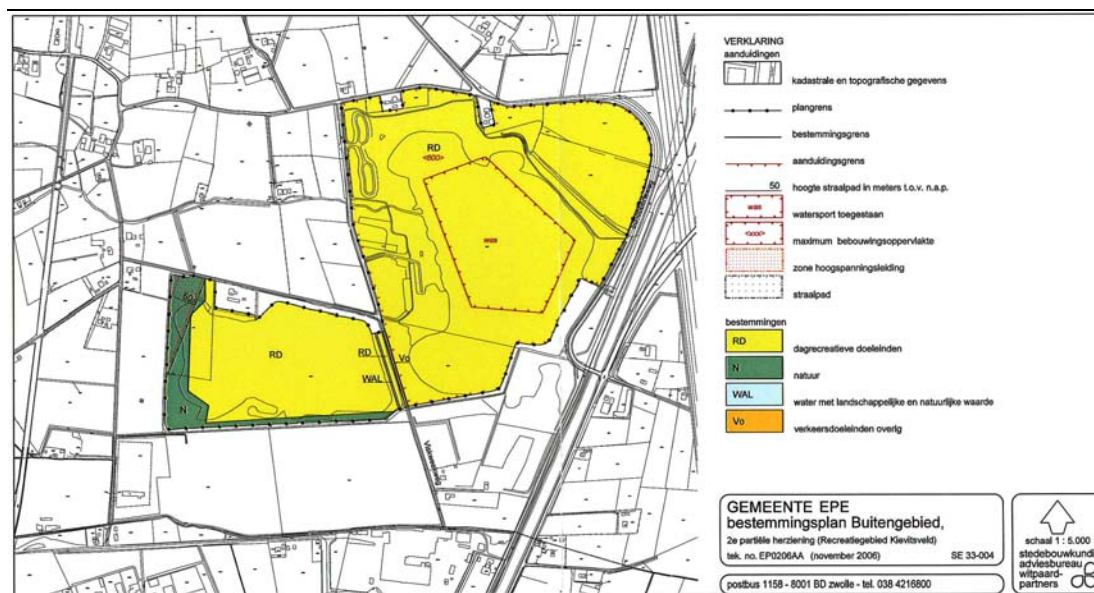
2.2 Beoogde ontwikkeling

In deze rapportage wordt de tweede partiële herziening van het bestemmingsplan voor het Kievitsveld getoetst. Bij de effecttoetsingen wordt uitgegaan van een volledige benutting van de ruimte die het bestemmingsplan biedt. In de figuren 2.2 en 2.3 zijn respectievelijk de plankaarten van het vigerende bestemmingsplan en van de tweede partiële herziening weergegeven.

Kenmerk R001-4611027BJF-mfv-V02-NL

Figuur 2.2 Plankaart vigerend bestemmingsplan agrarisch gebied 1987

Figuur 2.3 Plankaart tweede partiële herziening Bestemmingsplan buitengebied

RGV heeft de onderdelen van de tweede partiële herziening in beeld gebracht. Onderstaand zijn de bestemmingswijzigingen en kaders puntsgewijs weergegeven.

1. Wijziging van de vigerende bestemming 'Bos- of Parkstrook' en 'Water' (1987) naar 'Dagrecreatieve doeleinden'. Bestaand bos blijft gehandhaafd maar wordt opgenomen in de bestemming 'Dagrecreatieve doeleinden' en heeft primair een recreatief-landschappelijke functie. Er zijn geen plannen voor recreatief gebruik. Voor deze bestemmingsomzetting wordt de Bos- en natuurcompensatierichtlijn toegepast. De overige terreinen bestaan reeds uit reserveparkeerterreinen (gras) en speelweiden
2. Wijziging van de vigerende bestemming 'Agrarische doeleinden' (Bestemmingsplan buitengebied) van het noordoostelijk gelegen deel, naar 'Dagrecreatieve doeleinden'
3. Maximale bebouwingsoppervlakte 825 m² binnen de bestemming 'Dagrecreatieve doeleinden'
 - 3.1. Bebouwingsoppervlak waterskicentrum 250 tot 350 m² (exclusief terras) op de reeds gerealiseerde locatie
 - 3.1.1. Hoofdgebouw met in pandige bedrijfswoning beheerder (250 -350 m²)
 - 3.1.2. Bijgebouwen (starthokje 12,5 m², opslaghek 25 m²)
 - 3.1.3. In pandige accommodatie voor groepsverblijf maximaal 30 personen
 - 3.2. Maximaal 500 m² bebouwingsmogelijkheid ten behoeve van functies passend binnen de bestemming: onder meer ten behoeve van buitensportactiviteiten inclusief ontvangst- en overnachtingsaccommodatie. Hiermee kan een alternatief geboden worden voor de bestaande outdoor (Exit) in het visvijvergebied. (Het bestaande toiletgebouw op strand is circa 100 m² is Het bestaande toiletgebouwtje op zuidelijke parkeerplaats komt te vervallen)
4. Mogelijkheid van groepskamperen op twee mogelijk locaties, zie bijlage 3
5. Mogelijkheid van buitensportactiviteiten (klimmen, varen, tokkelen met bijbehorende bouwwerken) rond Smallertse plas
6. Gebruik van de stranden en speel- en ligweiden voor diverse dagrecreatieve activiteiten (intensief strandbezoek, diverse evenementen, sportactiviteiten, wandelen, fietsen, et cetera) rond Smallertse plas
7. Bestendigen van het huidige gebruik van de westelijk gelegen Nijmolense plas voor extensieve recreatie (duiken, vissen, wandelen); hier wordt niet gebouwd

De beoogde ontwikkelingen hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de Smallertse plas en directe omgeving, met uitzondering van het eventuele gebruik van Nijmolense plas voor extensieve recreatie (punt 7).

2.3 Selectie van relevante verwachte soorten

Om een effecttoetsing uit te kunnen voeren, dient bepaald te worden welke beschermde dier- en plantensoorten aanwezig zijn. Onderstaand zijn de aanwezige soorten van Flora- en faunawet geselecteerd.

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermde). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik en worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke door Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2 of 3) in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

NB. Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld.

Flora

De gegevens van het natuurloket benoemen in kilometerhok 196-479 een drietal tabel 2 of 3-soorten. De meest zuidelijke strook van het plangebied (zuidtak Smallertse beek onderlangs Nijmolense plas) valt binnen dit kilometerhok. Voor de andere twee kilometerhokken worden geen tabel 2 of 3-soorten benoemd.

Bij het oriënterende veldbezoek (d.d. 8 oktober 2008) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten.

In de zone ten westen en zuidwesten van de Smallertse plas zijn naast diverse bomen (zie paragraaf 2.1) algemene vaatplanten aangetroffen zoals Zevenblad, Perzikkruid, Ridderzuring, Klein kruiskruid, Pitrus, Vogelmuur en Bruine snavelbies. In de zuidwestpunt van het gebied van de Smallertse plas (ter hoogte van de kruising Viskweekweg en de beek) staat Aronskelk. Aan de zuid- en westzijde van de Nijmolense plas zijn vaatplantsoorten aangetroffen als Smeewortel, Brede stekelvaren, Nagelkruid, Harig wilgenroosje, Heggewikke, Veldbies, Pitrus en Dagkoekoeksbloem. Een inventarisatie van de natuurwaarden van het Kievitsveld [Altenburg & Wymenga, 2002] noemt de aanwezigheid van Rietorchis en Kleine zonnedauw (beide tabel 2) en enkele Rode Lijst-soorten.

In en langs de zuidtak van de Smallertse beek zijn ondermeer aangetroffen: Gewone dotterbloem (tabel 1), Witte waterkers, Wolfspoot, Mannagras, Fonteinkruid, Moerasvergeetmenietje, Kattenstaart en Watermunt. Bij de noordwestpunt van de Nijmolense plas zijn Riet, Wolfspoot, Munt, Lisdodde en Veldbies aangetroffen. Op de hogere, drogere delen groeit hier sporadisch Struikheide.

De rapportage van Altenburg & Wymenga noemt tevens de aanwezigheid van de Brede wespenorchis (tabel 1) in de omliggende bospercelen, en noemt tevens Grasklokje (tabel 1) in de graslanden en ruigtes.

Tijdens het oriënterende veldbezoek op 8 oktober 2008 zijn geen door de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen, met uitzondering van de Dotterbloem in de Smallertse beek ten zuiden van de Nijmolense plas. De Dotterbloem is een tabel 1-soort waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Gezien de omvang van het plangebied, de periode van het veldwerk, oudere inventarisatiegegevens, en de verschillende biotopen binnen het plangebied, kan de aanwezigheid van ontheffingsplichtige vaatplanten (tabel 2 of 3) niet worden uitgesloten.

Zoogdieren

Gegevens van het Natuurloket geven aan dat er in kilometerhok 196-497 één tabel 2 of 3-soort voorkomt. In de overige kilometerhokken worden geen tabel 2 of tabel 3-soorten aangegeven. Verspreidingsgegevens [Broekhuizen et al., 1992] gaan uit van ruimere 5 x 5 kilometerhokken en geven aan dat de Eekhoorn (tabel 2), Edelhert en Das (tabel 3) voor kunnen komen.

Tijdens het veldbezoek zijn ter hoogte van de Nijmolense plas konijnenkeutels aangetroffen. Het Konijn is echter een tabel 1-soort waarvoor vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Bij het veldbezoek is ook eekhoornvraat aan paddestoelen aangetroffen. Delen van het plangebied kunnen door de Eekhoorn als foerageergebied dienen, maar ook de aanwezigheid van (winter)verblijfplaatsen kan niet worden uitgesloten.

Het Edelhert is een soort met een voorkeur voor rustige, halfopen gebieden met bossen. In de omgeving van het Kievitsveld kan de soort daarom voorkomen. Het Edelhert zal naar verwachting nooit tot hooguit sporadisch binnen of nabij het plangebied aanwezig zijn.

Ten aanzien van de Das kan de noordoost-hoek van het gebied (voorheen agrarische bestemming) en bosdelen een functie verrichten als foerageergebied. Er zijn echter geen indicaties dat dit gebied door dassen gebruikt wordt.

Vleermuizen

Verspreidingsdata [Limpens et al., 1997] geven aan dat in of in de nabijheid van de planlocatie meerdere vleermuissoorten voorkomen. De volgende soorten worden genoemd: Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis.

In het plangebied zijn veel bomen aanwezig. Bomen met een doorsnede van één tot enkele decimeters kunnen voor vleermuizen geschikte holtes of spleten bezitten. Het is daarom mogelijk dat er bomen in het plangebied zijn die (zomer)verblijfsplaats fungeren voor vleermuizen. Het gehele plangebied kan tevens als foerageergebied fungeren voor diverse soorten. Ook de rapportage van Altenburg & Wymenga noemt de talrijkheid aan vleermuizen.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een klein aantal (roof)vogelsoorten jaarrond beschermd. Een volledig overzicht is opgenomen in de bijlagen.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied Koolmees, Roodborst, Merel, Gaai en Canadese gans aangetroffen. Bij de plassen direct ten zuiden van de Nijmolense plas zijn Blauwe reiger, Aalscholver, Zwaan, Meerkoet, Wilde eend en Grauwe gans aangetroffen. Deze plassen zijn echter geen onderdeel van het plangebied Kievitsveld en in ongebruik geraakte viskweekvijvers.

Jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels zijn niet aangetroffen. Op basis van het oriënterende veldbezoek kan hier echter geen zekerheid over worden gegeven. De rapportage van Altenburg & Wymenga noemt eveneens de aanwezigheid van territoria van Kleine bonte specht en Torenvalk. De aanwezigheid van spechtenholen of nesten van enkele roofvogelsoorten kan niet worden uitgesloten.

Amfibieën

Uit verspreidinggegevens [Spitzen-van der Sluijs et al., 2007] blijkt dat er in de betreffende kilometerhokken geen tabel 2- of 3-amfibiesoorten voorkomen. De inventarisatie-inspanning bij deze gegevens voor het gebied tussen de IJssel en de Veluwe is echter gering en kan daarom geen zekerheid bieden.

Tijdens het veldbezoek zijn kikkers van het groene kikker complex waargenomen in de noordwesthoek van de Nijmolense plas. Gezien de aanwezige habitat binnen en net ten zuiden van het plangebied (bos, struweel, beekbeddingen en plassen) kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de Poelkikker, Heikikker en Kamsalamander binnen het plangebied voorkomen. Andere beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikt habitat niet verwacht.

Reptielen

Voor reptielen geldt dat verspreidingsgegevens [Spitzen-van der Sluijs et al., 2007] aangegeven dat er geen tabel 2 of 3-soorten voorkomen in de betreffende kilometerhokken. Net als bij de soortgroep amfibieën het geval is, was de inventarisatie-inspanning van deze gegevens voor het gebied tussen de IJssel en de Veluwe gering en kan daarom geen zekerheid bieden.

Ten zuiden van het Kievitsveld bevindt zich een broekbos. In deze zone en direct aangrenzende gebieden is mogelijk geschikt voor de Ringslang. De aanwezigheid van andere reptielen wordt gezien de afwezigheid geschikt habitat uitgesloten.

Vissen

Gegevens van het Natuurloket geven aan dat er twee tabel 2 of 3-soorten voorkomen in of nabij het plangebied. Onderzoeksgegevens van RAVON van de periode 1998-2007 laten zien dat er binnen de betreffende 5 x 5 kilometerhokken de soorten BERPJE, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Beekprik, Bittervoorn en Elrits gesignaleerd zijn. De rapportage van Altenburg & Wymenga noemt de aanwezigheid van BERPJE, Riviergrondel en ook Beekprik in de Smallertse beek. Visstandbemonsteringen die waterschap Veluwe heeft laten uitvoeren [Waterschap Veluwe, 2007] geven aan dat in de Smallertse beek de Beekprik is waargenomen en bij bemonstering van een vispassage in de Smallertse beek het BERPJE is aangetroffen. De exacte locaties van deze waarnemingen zijn niet bekend.

Het stromende water in de Smallertse beek direct ten zuiden van de Nijmolense plas en Smallertse plas is potentieel geschikt voor alle genoemde soorten (BERPJE, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Beekprik, Bittervoorn en Elrits).

Hoewel de habitat van de Smallertse plas niet direct geschikt lijkt, kan door de oorspronkelijke verbinding tussen de plas en de beek mogelijk een (zeer) klein aantal exemplaren achtergebleven zijn. De gegevens over het voorkomen van vissen in de Smallertse Plas en Nijmolense Plas beperken zich echter tot algemene soorten als Karper, Driedoornige stekelbaars en Tiendoornige stekelbaars. De Nijmolense plas is altijd geïsoleerd geweest, waardoor de aanwezigheid van de genoemde (stromingsminnende) beschermde soorten wordt uitgesloten. Beschermde vissen worden daarom alleen verwacht in de zuidtak van de Smallertse beek.

Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben een door de Flora- en faunawet beschermde status.

Verspreidingsgegevens [Bos et al., 2006] geven aan dat er binnen de betreffende 5 x 5 kilometerhokken het Heideblauwtje en de Keizersmantel (beide tabel 2) gesignaleerd zijn. Het Heideblauwtje is gebonden aan open heidevelden, vaak op de overgang van droge heide naar natte heide. De Keizersmantel leeft bij bosranden, kapvlakten en brede bospaden met kruidige zomen, waar een hoge dichtheid aan viooltjes aanwezig is, alsook een bloemrijke ruigte met geschikte nectarplanten [Bos et al., 2006]. Geschikte habitat voor zowel het Heideblauwtje als de

Keizersmantel is niet aanwezig binnen het plangebied. Ook de rapportage van Altenburg & Wymenga geeft aan dat waarschijnlijk zwerfende exemplaren zijn. Hoewel voor dagvlinders nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders optreden.

Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet als beschermde soort opgenomen. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al., 2002] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht. De rapportage van Altenburg & Wymenga noemt de aanwezigheid van de Weidebeekjuffer, Plasrombout en Bruine glazenmaker. Hoewel ook voor libellen nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde libellen optreden.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied en directe omgeving voorzien, met uitzondering van de Rivierkreeft, voor geen van deze soorten in een geschikt habitat. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten. De Rivierkreeft (tabel 2) is een soort die op basis van de habitat aanwezig zou kunnen zijn in de zuidtak van de Smallerse beek, maar verspreidingsgegevens laten zien dat hij hier niet aanwezig is. Wel is de Amerikaanse rivierkreeft (exoot) aangetroffen binnen het Kievitsveld, vooral in de Nijmolense plas [Altenburg & Wymenga, 2002].

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2 en 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterend veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn alleen de zwaarder beschermde soorten opgenomen (tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	Waarschijnlijk beschermde soorten aanwezig
Zoogdieren	Eekhoorn (tabel 2) Das (tabel 3)
Vleermuizen	Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis (tabel 3)
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Spechten en (roof)vogels
Reptielen	Ringslang (tabel 3)
Amfibieën	Heikikker, Poelkikker, Kamsalamander (tabel 3)
Vissen	Bermpje, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad (tabel 2)
(zuidtak Smallertse beek)	Beekprik, Bittervoorn en Elrits (tabel 3)
Dagvlinders	<i>n.v.t.</i>
Libellen	<i>n.v.t.</i>
Overige ongewervelden	<i>n.v.t.</i>
(zuidtak Smallertse beek)	

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik of beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten bestaande uit de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

Daarnaast kent de wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Toetsing aanwezige soortgroepen

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soorten.

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Flora

Binnen het plangebied van het Kievitsveld is de aanwezigheid van enkele beschermde plantensoorten mogelijk. De oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallerlse beek zijn de locaties waar tabel 2-soorten kunnen voorkomen. De aanwezigheid van tabel 1-soorten is ook elders mogelijk. Het voorkomen van tabel 3-soorten wordt uitgesloten.

De uitbreiding van bebouwing en/of realisatie van andere recreatieve voorzieningen vindt plaats rond de Smallertse plas, op locaties waar geen tabel 2-soorten verwacht worden. De realisatie hiervan gaat dus niet gepaard met een mogelijke aantasting van ontheffingsplichtige soorten.

De uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden in het Kievitsveld als geheel kan een aanvullende belasting op planten betekenen. Met name recreatieve druk op de oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallertse beek kan mogelijk gepaard gaan met aantasting van ontheffingsplichtige plantensoorten. Dit zou een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 8 van de Flora- en faunawet inhouden.

De recreatieve druk op de oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallertse beek zal echter niet toenemen (mededeling. G. Beltman, 2 dec '08): de activiteiten zoals wandelen, vissen en duiken (punt 7 in paragraaf 2.2) zullen met de huidige intensiteit voortgezet worden. De bestemmingsplanwijzigingen zijn dan ook vooral een formalisering van de huidige situatie.

Ondanks het feit dat deze kleinschalige recreatieve activiteiten op dit moment reeds plaats vinden, is het denkbaar dat beschermde planten aangetast worden en kan er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet. Alvorens de activiteiten in het bestemmingsplan vast te kunnen leggen, dient daarom aangetoond te worden dat er geen sprake is van aantasting van een overtreding van de Flora- en faunawet. Ook wanneer gebruik gemaakt zou worden van de gedragscode Flora- en faunawet Recreatie, dient de huidige situatie ten aanzien van beschermde soorten bekend te zijn. Inzicht in de aan- of afwezigheid van ontheffingsplichtige plantensoorten is daarom noodzakelijk. Een gerichte veldinventarisatie dient te worden uitgevoerd. Afhankelijk van de aanwezigheid van ontheffingsplichtige soorten kan het noodzakelijk zijn dat bepaalde beperkende voorwaarden in het bestemmingsplan opgenomen worden ter bescherming van deze planten en ter voorkoming van een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Zoogdieren

De Das (tabel 3) en Eekhoorn (tabel 2) zijn soorten die mogelijk voorkomen binnen het plangebied. De Eekhoorn is vrijwel uitsluitend gebonden aan bomen (bos). Met de beoogde ontwikkelingen zal geen verwijdering of fysieke aantasting van bospercelen of delen ervan plaatsvinden. Een aantasting van vaste verblijfplaatsen is daardoor niet aan de orde. Mogelijkheden tot foerageren worden evenmin nadelig beïnvloed.

De Das is een soort die zich overdag schuil houdt in burchten en 's nacht foerageert. Hij maakt hierbij gebruik van maïs- of graanakkers, eet vruchten van bomen en struiken en zoekt wormen en insecten. De aanwezige bossages en struiken vormen geschikte habitats voor de Das. Er zijn echter geen sporen aangetroffen van de Das. Ook zijn er geen locaties van burchten in de nabije omgeving bekend. Het plangebied zal daarom geen belangrijke functie vervullen voor de Das, en geen onderdeel zijn van de functionele omgeving van een vaste verblijfplaats. Negatieve effecten op de Das worden daarom niet verwacht. Geconcludeerd wordt dat negatieve effecten op beschermde zoogdieren niet aan de orde zijn.

Vleermuizen

Binnen het plangebied en de omgeving ervan komen diverse vleermuizen voor. De aanwezigheid van vaste winterverblijfplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten vanwege de afwezigheid van geschikte objecten als (geschikte)bebouwing, grotten of bunkers. Gezien deze afwezigheid, ook op afstand van de locaties, zullen de mitigatielocaties geen onderdeel zijn van de zogenaamde functionele omgeving van vaste winterverblijfplaatsen. Holtes en spleten in bomen kunnen echter dienen als vaste zomerverblijfplaats voor sommige vleermuissoorten. Ook kan de planlocatie gebruikt worden als foerageergebied en/of vliegroute. De beoogde veranderingen in activiteiten hebben echter geen invloed op de foerageermogelijkheden en vliegroutes. De aanvullende bebouwing is evenmin van dusdanige omvang dat negatieve effecten verwacht kunnen worden op vleermuizen. De beoogde ontwikkelingen hebben daarom geen invloed op vleermuizen.

Mocht in de toekomst blijken dat er bomen gekapt moeten worden, dan zal onderzocht moeten worden of in de te kappen of nabijgelegen bomen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Bij de huidige ontwikkelingen is vooralsnog echter geen sprake van het kappen van bomen.

Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een klein aantal (roof)vogelsoorten jaarrond beschermd. Een volledig overzicht is opgenomen in de bijlagen.

In het plangebied kunnen beschermde vaste verblijfplaatsen van spechten en roofvogels aanwezig zijn. Dergelijke nesten (roofvogels) en holen (spechten) zullen zich altijd bevinden in bomen. Mocht blijken dat er bomen gekapt moeten worden, dan zal onderzocht moeten worden of in de te kappen of nabijgelegen bomen jaarrond beschermde vaste vogelverblijfplaatsen aanwezig zijn. Bij de huidige ontwikkelingen is vooralsnog echter geen sprake van het kappen van bomen. Mochten bomen of struiken verwijderd moeten worden, dan dient dit gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit. Dergelijk werkzaamheden dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden. Door het tijdig uitvoeren van dergelijke werkzaamheden hoeft het broedseizoen geen vertraging op te leveren.

De beoogde veranderingen in activiteiten kunnen geen dusdanig verstorende invloed hebben op eventueel aanwezige vaste vogelverblijfplaatsen dat gesproken kan worden van een overtreding van verbodsbepalingen. Ook de mogelijk realisatie van bebouwing en/of andere bouwwerken hebben geen negatief effect.

Amfibieën

Gezien de aanwezige habitat binnen en ten zuiden van het plangebied (bos, struweel, beekbeddingen en plassen) kan niet worden uitgesloten dat de Poelkikker, Heikikker en Kamsalamander binnen het plangebied voorkomen.

De Heikikker prefereert vochtige, dichte vegetaties zoals heide, veengebieden, halfnatuurlijk grasland en vergelijkbare habitats. Voortplanting vindt voornamelijk plaats in ondiepe, zonbeschenen vennen en kleine geïsoleerde wateren. Hoewel in de omgeving van het plangebied mogelijk geschikte habitats voorkomen, kan het plangebied zelf geen structurele functie bieden voor de Heikikker. Hoewel de sporadische aanwezigheid van de soort niet valt uit te sluiten, worden effecten op de Heikikker niet verwacht.

De Poelkikker is een typische waterkikker maar foerageert vaak op het land, vooral 's nachts, tot op zeer grote afstand van water. De soort heeft een voorkeur voor kleine, rustige waterpartijen, zoals heidevennen, bospoelen en hoogveenplassen, maar ook (drink)poelen en sloten, liefst met vegetatierijke delen. De Poelkikker overwintert hoofdzakelijk ingegraven op het land. De omgeving van het plangebied biedt mogelijke habitats voor de Poelkikker. Ook de Nijmolense plas biedt mogelijkheden voor de soort. De beoogde ontwikkelingen hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de Smallertse plas en directe omgeving, met uitzondering van het eventuele gebruik van Nijmolense plas voor extensieve recreatie zoals duiken, vissen en wandelen (zie punt 7, paragraaf 2.2). Deze activiteiten in en bij de Nijmolense plas zijn echter dermate kleinschalig dat verwacht wordt dat zij geen verstorende invloed hebben op de mogelijk aanwezige Poelkikker en geen schade toebrengen aan zijn leefomgeving.

De Kamsalamander vereist een niet te diepe poel als paarplaats. Voor het afzetten van eieren en schuilplaats is de aanwezigheid van voldoende ontwikkelde watervegetatie van belang. Op het land verblijft de Kamsalamander onder dood hout en in spleten en holtes in ander materiaal. De aanwezigheid van veel schuilplaatsen (zowel op het land als in het water) is een belangrijk element van de kamsalamanderbiotoop. Het plangebied kan (deels) voorzien in deze habitateisen, in de vorm van de Nijmolense plas en omgeving. Net als bij de Poelkikker geldt dat het eventuele gebruik van Nijmolense plas voor extensieve recreatie zoals duiken, vissen en wandelen (zie punt 7, paragraaf 2.2). Deze activiteiten in en bij de Nijmolense plas zijn echter dermate kleinschalig dat verwacht wordt dat zij geen verstorende invloed hebben op de mogelijk aanwezige Kamsalamander en geen schade toebrengen aan zijn leefomgeving.

Reptielen

Ten zuiden van het Kievitsveld bevindt zich een broekbos. In deze zone en direct aangrenzende gebieden kan mogelijk de Ringslang voorkomen. De mogelijkheid tot aanwezigheid van de Ringslang in het plangebied is echter klein. De locatie waar de Ringslang zich mogelijk zou kunnen ophouden betreft de vrijwel uitsluitende de het beekdeel van de zuidtak van de

Smallertse beek dat ten zuiden van de Nijmolense plas gelegen is. De eventuele aanwezigheid van de Ringslang zal naar verwachting echter niet structureel zijn.

Het eventuele gebruik van Nijmolense plas voor extensieve recreatie zoals duiken, vissen en wandelen (zie punt 7, paragraaf 2.2). Deze activiteiten in en bij de Nijmolense plas zijn echter dermate kleinschalig dat verwacht wordt dat zij geen versturende invloed hebben op de mogelijk sporadisch aanwezige Ringslang. Geconcludeerd wordt dat geen negatief effect verwacht wordt op de mogelijk aanwezige Ringslang.

Vissen

De Beekprik en Elrits zijn sterk gebonden aan stromend water, met name voor de voortplanting. Berrmpje, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Bittervoorn geven de voorkeur aan (licht) stromend water, maar kunnen zich eventueel ook in (vrijwel) stilstaand water handhaven. Beschermde vissen worden alleen verwacht in de zuidtak van de Smallertse beek en niet in de plassen (zie ook paragraaf 2.3).

Hoewel de beoogde ontwikkelingen geen rechtstreekse (fysieke) invloed hebben op de zuidtak van de Smallertse beek, kan de intensivering van recreatie mogelijk wel van invloed zijn op de beek en haar oevers. Hoewel het betreden van de beek en haar oevers door recreanten en wandelaars niet gefaciliteerd wordt, met uitzondering van looppaden direct naast de beek, is het niet ondenkbaar dat betreding van de beek(bodem) en oevers kan voorkomen. Dit zal naar verwachting met name in de zomermaanden voorkomen, hetgeen tevens een kwetsbare periode is voor veel vissen. Deze mogelijke (toename van) verstoring door recreanten houdt een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 11 van de Flora- en faunawet in.

Maatregelen als het afrasteren van de beek kan negatieve effecten voorkomen, maar gaat ten koste van de beleevingswaarde van water en natuur. Het uitvoeren van nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde is nodig om te kunnen bepalen of er sprake kan zijn van negatieve effecten op beschermde vissen.

3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen dient onderbouwt te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

3.3.1 Soortspecifiek

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Daadwerkelijk aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ffw tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden door de ingreep

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	Mogelijk aantasting van tabel 2-soorten	Artikel 8
Zoogdieren	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Broedvogels	Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen mits geen kap van bomen	<i>Niet van toepassing</i>
Vleermuizen	Geen (aantasting van) tabel 3-soorten mits geen kap van bomen	<i>Niet van toepassing</i>
Reptielen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Amfibieën	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vissen	Mogelijk aantasting van Beekprik, Elrits, Bermpje, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Bittervoorn	Artikel 11
Dagvlinders	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Libellen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Flora

De recreatieve druk op de oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallerkse beek kan gepaard gaan met aantasting van ontheffingsplichtige plantensoorten. Dit zou een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 8 van de Flora- en faunawet inhouden. Deze recreatieve druk zal echter niet toenemen (mededeling. G. Beltman, 2 dec '08): de activiteiten zoals wandelen, vissen en duiken (punt 7 in paragraaf 2.2) zullen met de huidige intensiteit voortgezet worden. De bestemmingsplanwijzigingen zijn dan ook vooral een formalisering van de huidige situatie.

Ondanks het feit dat deze kleinschalige recreatieve activiteiten op dit moment reeds plaats vinden, is het denkbaar dat beschermde planten aangetast worden en kan er sprake zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet. Alvorens de activiteiten in het bestemmingsplan vast te kunnen leggen, dient daarom aangetoond te worden dat er geen sprake is van aantasting van een overtreding van de Flora- en faunawet. Ook wanneer gebruik gemaakt zou worden van de

gedragscode Flora- en faunawet Recreatie, dient de huidige situatie ten aanzien van beschermde soorten bekend te zijn. Inzicht in de aan- of afwezigheid van ontheffingsplichtige plantensoorten is daarom noodzakelijk. Een gerichte veldinventarisatie dient te worden uitgevoerd. Afhankelijk van de aanwezigheid van ontheffingsplichtige soorten kan het noodzakelijk zijn dat bepaalde beperkende voorwaarden in het bestemmingsplan opgenomen worden ter bescherming van deze planten en ter voorkoming van een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Vissen

Hoewel de beoogde ontwikkelingen geen rechtstreekse (fysieke) invloed hebben op de zuidtak van de Smallertse beek, kan de intensivering van recreatie mogelijk wel van invloed zijn op de beek en haar oevers. Het is niet ondenkbaar dat betreding van de beek(bodem) en oevers kan voorkomen. Deze mogelijke (toename van) verstoring door recreanten houdt een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 11 van de Flora- en faunawet in. Maatregelen als het afrasteren van de beek kan negatieve effecten voorkomen, maar gaat ten koste van de belevingswaarde van water en natuur. Het uitvoeren van nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde vissen is nodig om te kunnen bepalen of er sprake kan zijn van negatieve effecten op beschermde vissen.

Vogels en vleermuizen

In het plangebied kunnen beschermde vaste verblijfplaatsen van spechten en roofvogels en ook vleermuizen aanwezig zijn. Mocht blijken dat er bomen gekapt moeten worden, dan zal onderzocht moeten worden of in de te kappen of nabijgelegen bomen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen en/of beschermde vaste vogelverblijfplaatsen aanwezig zijn. Bij de huidige ontwikkelingen is vooralsnog echter geen sprake van het kappen van bomen.

Mochten bomen of struiken verwijderd moeten worden, dan dient dit gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Dergelijk werkzaamheden dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden. Door het tijdig uitvoeren van dergelijke werkzaamheden hoeft het broedseizoen geen vertraging op te leveren.

3.3.2 Algemeen

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Uitsluitel of de beoogde ontwikkeling 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is, is pas mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens beschikbaar.

Bij ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduredtijd die kan oplopen tot zes maanden. De noodzaak tot het in bezit hebben van een ontheffing is echter gekoppeld aan de uitvoeringsfase (waarbij echter wel aan de door het Bevoegd Gezag gestelde eisen voldaan moeten zijn, vóór aanvang van de werkzaamheden). De ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen ongehinderd doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. Een inschatting van de waarschijnlijkheid van het verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet maakt hier deel van uit.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van het verwijderen van bomen en struiken, kan aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van bebouwing of gebiedsdelen is de kans op (nieuw-)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

4.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ingrepen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte. Voor (particuliere) initiatiefnemers van ruimtelijke ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan [LNV, 1990] en is op provinciaal niveau uitgewerkt en begrensd. De indelingen bij deze begrenzingen van de Ecologische Hoofdstructuur en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in streekplannen of hieraan gerelateerde beleidsdocumenten. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden', waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime, dat eveneens op provinciaal niveau nader is uitgewerkt, afzonderlijk beoordeeld [LNV, Spelregels EHS, 2007].

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS. Bij mogelijke effecten adviseren wij in overleg te treden met het relevante Bevoegd Gezag over eventuele mitigerende of compenserende maatregelen.

4.2 EHS Provincie Gelderland

Om een zorgvuldige afweging te maken dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

De planlocatie is voor het overgrote deel gelegen in 'verwervingsgebied' (> 90 %). Het overige deel ligt in 'natuurgebied' (< 10 %). Gebieden in de categorie 'verwervingsgebied' bevatten natuurwaarden verweven met andere functies zoals landbouw, recreatie en verspreide bebouwing. Soorten binnen de EHS-verweving zijn vaak gebonden aan een combinatie van natuur en cultuurgrond. Gebieden in de categorie 'natuurgebied' zijn bestaande natuurgebieden en voor een kleiner deel nog te ontwikkelen bos- en natuurgebieden die momenteel agrarische cultuurgrond zijn. Planten- en diersoorten die gebonden zijn aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in deze categorie. In de onderstaande tabel zijn de te aanwezige EHS-gebieden binnen het plangebied aangegeven.

Tabel 4.1 Overzicht aanwezige EHS-gebieden binnen plangebied

Gebied	EHS-code	EHS-status	Natuurdoeltype	Code natuurdoeltype
Nijmolense plas en Smallerse plas	X222	Verwevinggebied	Plas (50 %)	3.17, 3.14, 3.16, 3.18
			Droog bos van lemige grond (10 %)	3.65
			Bos van bron en beek (5 %)	3.67
Deel ten westen van Nijmolense plas	X188	Natuurgebied	Bos van bron en beek (35 %)	3.67
			Stapsteen kamsalamander (30 %)	Corridor met stapstenen
			Droog bos van lemige grond (25 %)	3.65
Zuidtak van de Smallerse beek	X127	Natuurgebied (HEN-water)	Beek (70 %)	3.6, 3.2, 3.3, 3.4, 3.7, 3.8, 3.19

De 'stapsteen kamsalamander' komt niet overeen met specifieke natuurdoeltypen maar bestaat uit een corridor met stapstenen, ingebed in een landschapszone. 'Natte' elementen, met name poelen, zijn essentieel. Behalve de kamsalamander kunnen ook andere soorten doelsoort zijn; van Spitsmuis tot Steenuil en van libel tot vleermuis.

Kernkwaliteiten

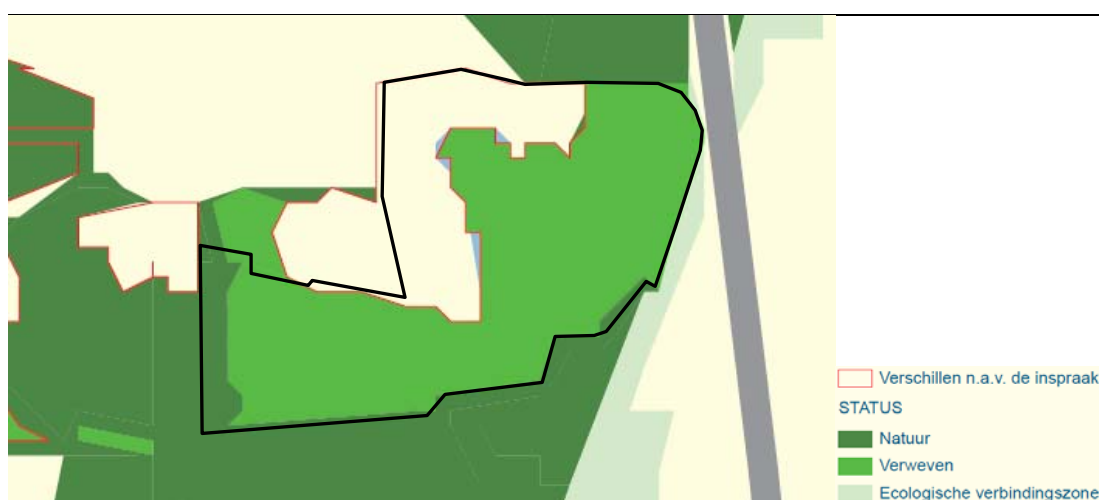
Naast locatiegerichte doelen zoals boven genoemd zijn Kernkwaliteiten geformuleerd. Voor de Veluwe zijn de onderstaande kernkwaliteiten van toepassing [Streekplanuitwerking, provincie Gelderland, 2006]:

- Het grootschalige samenhangende bos- en natuurgebied waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen natuurlijke processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen het beheer optimaal is afgestemd op de gevarieerde natuurdoelstellingen. Hierbij is zowel ruimte voor grote eenheden natuur en natuurbos als voor meer 'beheerde' natuur: multifunctioneel bos, heide, vennen en stuifzanden en de daarbij behorende flora en fauna

- De verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnuitwaerden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via de toekomstige poorten en robuuste verbindingen (Hattermer-, Wisselse, Beekberger-, Soerense, Haviker-, Renkumse, Voorthuizer- en Hierdense poort). Planten en dieren kunnen zich ongestoord verplaatsen binnen deze poorten. In de poorten kunnen de abiotische processen op de overgang van Veluwe en de lagere randgebieden zo veel mogelijk ongestoord verlopen
- De landschappelijke, hydrologische en ecologische samenhang binnen het stroomgebied van de Hierdense Beek met infiltratie- en kwelgebieden, met moerassen, natte schraallanden, natte heide, bloemrijke graslanden, en kruidenrijke akkers en bossen
- De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen
- De beken, sprengen en beekdalen op de flanken van de Veluwe met hun hydrologische en landschappelijke samenhang met hun omgeving

Ontwikkelingen ten aanzien van begrenzing EHS

Ten tijde van het opstellen van dit rapport zijn procedures lopende ten aanzien van de begrenzing van de EHS. RGV heeft een voorstel ingediend om het Kievitsveld uit de EHS te halen. Op basis van de lopende procedure heeft Gedeputeerde Staten van Gelderland een herziene EHS begrenzing vastgesteld (11 november 2008). Deze is echter nog niet van kracht. In de herziene situatie is van Kievitsveld het noordwestelijke, intensieve recreatiegedeelte uit de EHS geplaatst. Het overige zit nog wel in de EHS. In onderstaande figuur is de herbegrensde EHS weergegeven (in bijlage 1 is de huidige, vigerende situatie opgenomen).

Figuur 4.1 Herbegrenzing EHS van Gelderland. Situatie 11 november 2008 in procedure (plangebied is globaal weergegeven)

Het 'nee-tenzij' principe en andere ontwikkelingen

In het streekplan Gelderland is het basisprincipe 'nee, tenzij' opgenomen ter bescherming van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Dit 'nee tenzij' principe laat in de verschillende onderdelen van de EHS ontwikkelingen mogelijk, met name in de EHS-verwevingsgebieden. Deze ontwikkelingen moeten dan wel bijdragen aan de realisering van de EHS [Streekplanherziening herbegrensde EHS, 2008].

4.3 Toetsing effecten; beoogde uitbreidingen/ontwikkelingen

In deze paragraaf is getoetst of deze ontwikkelingen een mogelijk effect hebben op de EHS. Hierbij is getoetst aan de nieuwe beleidssituatie, anticiperend op de verwachte van krachtwording van de herbegrenzing.

Bestemmingswijziging

De planologische bestemmingswijzigingen van de vigerende bestemming 'Bos- of Parkstrook' en 'Water' (1987) naar 'Dagrecreatieve doeleinden' en van 'Agrarische doeleinden' (Bestemmingsplan buitengebied) van het noordoostelijk gelegen deel, naar 'Dagrecreatieve doeleinden' hebben geen rechtstreekse invloed op de EHS. Er zijn geen plannen voor recreatief gebruik.

Uitbreiding bebouwing algemeen

De beoogde uitbreiding van de maximale bebouwingsoppervlakte tot 825 m² binnen de bestemming 'Dagrecreatieve doeleinden' heeft geen relatie met de EHS wanneer deze plaats vinden in het deel dat buiten de (nieuw begrensde) EHS valt. Nieuwe, grootschalige bebouwing in de delen die wel binnen de EHS vallen (verwevingsgebied) kunnen wel afbreuk doen aan doelen van deze verwevingsgebieden. Deze gebieden zijn van belang voor soorten die gebonden zijn aan de verwevingsgebieden (cultuurlandschap) met doorgaans agrarisch of ander extensief gebruik zoals ook recreatie.

Uitbreiding bebouwing buiten EHS

Een uitbreiding van het bebouwingsoppervlak van het waterskicentrum (250 tot 350 m², exclusief terras) op de reeds gerealiseerde locatie valt buiten de herbegrensde EHS. Effecten op de EHS zijn daarmee niet aan de orde. Hetzelfde is van toepassing op de uitbreiding van het hoofdgebouw met in pandige bedrijfswoning beheerder (250 - 350 m²), de bijgebouwen (starthokje 12,5 m², opslaghek 25 m²) een in pandige accommodatie voor groepsverblijf (maximaal 30 personen), en bebouwingsmogelijkheid (maximaal 500 m²) ten behoeve van functies passend binnen de bestemming (onder meer ten behoeve van buitensportactiviteiten inclusief, een alternatief voor de bestaande outdoor (Exit) in het visvijvergebied). Het bestaande toiletgebouwtje op zuidelijke parkeerplaats komt te vervallen.

Groepskamperen

De mogelijkheid van groepskamperen op twee nog exacte te bepalen locaties kan mogelijk effecten hebben op de doelen van de EHS. In bijlage 3 is een kaartje opgenomen met de twee beoogde locaties. De meest zuidelijke locatie is (deels) gelegen in EHS-verwevingsgebied. Met name de aanwezigheid van mensen (en daarmee gepaard gaande verstoring) in de nachtperiode zijn mogelijke versturende invloeden. De dagactiviteiten van beide locaties zijn vrijwel uitsluitend gericht op het deel van het Kievitsveld dat buiten de (nieuw begrensde) EHS gelegen is. Of effecten al dan niet optreden, hangt af van de exacte plannen ten aanzien van de mogelijkheid voor groepskamperen. Het bestemmingsplan kan door middel van voorschriften (zoals geen nachtelijk activiteiten, beperkte omvang van verlichting, etc.) eventuele effecten mitigeren.

Buitensport

De mogelijkheid van buitensportactiviteiten (klimmen, varen, tokkelen met bijbehorende bouwwerken) zijn activiteiten die uitsluitend tijdens de dagperiode plaats zullen vinden en hebben betrekking op de stranden van de Smallertse plas. De meest wenselijke locatie voor bouwwerken zoals een klimwand en uitvoering van deze activiteiten is daarom het stranddeel dat buiten de EHS valt. Effecten op de EHS zijn in dat geval niet aan de orde. Bij plaatsing van de bouwwerken en uitvoering van de activiteiten buiten dit stranddeel is wel een verstoring van de EHS mogelijk, afhankelijk van de exacte locatie. In dat geval is een nadere beoordeling nodig.

Stranden en speelweiden Smallertse plas

Het beoogde gebruik van de stranden en speel- en ligweiden voor diverse dagrecreatieve activiteiten (intensief strandbezoek, diverse evenementen, sportactiviteiten, wandelen, fietsen, et cetera) vindt vrijwel geheel plaats in het deel dat buiten de EHS valt. Aangezien een intensivering van deze activiteiten alleen gedurende de dagperiode optreden, wordt *in principe* geen aantasting van de EHS-doelen verwacht. Het is echter mogelijk dat door een toenemende recreatieve druk, bepaalde delen van het Kievitsveld met een relatief hoge natuurlijke waarde verstoord worden. Met name de oeverzones van de Nijmolense plas (EHS verwevingsgebied) en de zuidtak van de Smallertse beek (EHS natuurgebied) zijn vrij kwetsbare gebieden. Een verhoging van de menselijke recreatieve druk, kan leiden tot extra betreding van (zeldzame) planten of mogelijk betreding van de beek. Dit zou een aantasting van de natuurwaarden betekenen. Ter mitigatie kunnen mogelijk maatregelen getroffen worden als het afrasteren van de beekloop(en) en/of andere kwetsbare delen. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) dient te bepalen of, en welke maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Nijmolense Plas

Het beoogde gebruik van de Nijmolense Plas voor extensieve recreatie (duiken, vissen, wandelen), brengt een recreatieve belasting met zich mee. Recreatieve druk op de oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallertse beek kan gepaard gaan met aantasting van beschermde plantensoorten. De recreatieve druk zal hier echter niet

toenemen (mededeling. G. Beltman, 2 dec '08): de activiteiten zoals wandelen, vissen en duiken (punt 7 in paragraaf 2.2) zullen met de huidige intensiteit voortgezet worden. De bestemmingsplanwijziging is dan ook vooral een formalisering van de huidige situatie. Ondanks het feit dat deze kleinschalige recreatieve activiteiten op dit moment reeds plaats vinden, kan het duiken, vissen en wandelen echter wel gepaard gaan met een aantasting van natuurwaarden en bijbehorende (doel)soorten. Voor de verwevingsgebieden zijn echter globale en vooral landschappelijke doelen opgesteld, waardoor het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

4.4 Toetsing effecten; verkenning toekomstige uitbreidingen

Naast de beoogde veranderingen in het bestemmingsplan en de bijbehorende uitbreidingen zoals in voorgaande hoofdstukken benoemd, heeft RGV gedachten over een eventuele uitbreiding van de bebouwing ten behoeve van outdoor-activiteiten (van 500 naar 2.025 m² in totaal (drie groepsaccommodatiegebouwen van 15 x 45 m, 30 personen per gebouw) en het toevoegen van de activiteit 'singelgolf'. In deze paragraaf wordt afzonderlijk bekeken wat de mogelijke effecten zouden zijn van deze twee aanvullende zaken. Het staat geheel los van de eerder benoemde beoogde ontwikkelingen van dit rapport en is slechts een verkenning van de (on)mogelijkheden.

Uitbreiding bebouwing

Een eventuele uitbreiding van bebouwing (van 500 naar 2.025 m²) zal plaats vinden aan de noord- of westkant van de Smallertse Plas. De westkant is hierbij het meest voor de hand liggend omdat zich hier het vrij te bevaren deel van de Smallertse Plas bevindt. De bebouwing valt in dat geval buiten de (herbegrensde) EHS. Effecten op de EHS als gevolg van de bebouwing zijn daarmee niet aan de orde. Deze gebouwen faciliteren echter wel de mogelijkheid van aanvullende buitensport activiteiten hetgeen kan leiden tot een aanvullende (recreatieve) druk op aanwezige EHS-delen die nabij de bebouwing gelegen zijn. Het bestemmingsplan kan mogelijk voorschriften opnemen ter beperking van de mogelijke activiteiten en daarmee mogelijk gepaard gaande recreatieve druk.

Het karakter en locatie van de activiteiten die samengaan met de bebouwing, kunnen dus een negatief effect hebben op de EHS; zowel op de verwevingsgebieden als natuurgebieden. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal aan de hand van de exacte de activiteiten en de locatie(s) moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn. Zoals vermeld kunnen in het bestemmingsplan mogelijk beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Singelgolf

Singelgolf is golf met een extensief ruimtebeslag. Het is een initiatief van de Stichting Natuurwinst. De initiatiefnemer (Stichting Natuurwinst) en RGV zijn van mening dat singelgolf een hele nuttige bijdrage kan leveren aan EHS en natuur. De locaties van enkele singels/golfbanen

zouden eventueel op het gedeelte ten noorden van de Smallertse Plas gerealiseerd kunnen worden en in een gedeelte ten westen van de Smallertse Plas (zie bijlage 3). De noordelijke locatie valt buiten de (nieuw begrensde) EHS. De zuidelijke locatie valt (deels) binnen EHS-verwevingsgebied. De openheid van verwevingsgebieden en de samenhang met de nabijgelegen natuurgebieden zijn belangrijke kenmerken. Singelgolf hoeft echter geen afbraak te doen aan deze kenmerken. Aangezien de activiteiten overdag plaats zullen vinden zal slechts weinig tot geen verstoring van fauna optreden. Daarbij zou een afgestemde aanplant van struiken of kleine bossages de natuurwaarden kunnen versterken. De exacte invulling is hierbij bepalend. Ook hierbij geldt dat het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.5 Conclusies toetsing EHS

Onderstaand zijn de ontwikkelingen opgenomen waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze een negatief effect hebben op de EHS. Ontwikkelingen die geen effecten hebben, zijn niet genoemd.

4.5.1 Beoogde uitbreidingen/ontwikkelingen

Nieuwe, grootschalige bebouwing in de delen die binnen de EHS vallen (verwevingsgebied) kunnen afbreuk doen aan doelen van deze verwevingsgebieden. Deze gebieden zijn van belang voor soorten die gebonden zijn aan de verwevingsgebieden (cultuurlandschap) met doorgaans agrarisch of ander extensief gebruik zoals ook recreatie.

De mogelijkheid van groepskamperen op twee nog exacte te bepalen locaties kan mogelijk effecten hebben op de doelen van de EHS. Met name de aanwezigheid van mensen (en daarmee gepaard gaande verstoring) in de nachtperiode zijn mogelijke versturende invloeden. De dagactiviteiten van beide locaties zijn vrijwel uitsluitend gericht op het deel van het Kievitsveld dat buiten de (nieuw begrensde) EHS gelegen is. Of effecten al dan niet optreden, hangt af van de exacte plannen ten aanzien van de mogelijkheid voor groepskamperen. Het bestemmingsplan kan door middel van voorschriften (zoals geen nachtelijk activiteiten, beperkte omvang van verlichting, etc.) eventuele effecten mitigeren.

De mogelijkheid van buitensportactiviteiten (klimmen, varen, tokkelen met bijbehorende bouwwerken) zijn activiteiten die uitsluitend tijdens de dagperiode plaats zullen vinden en hebben betrekking op de stranden van de Smallertse plas. De meest wenselijke locatie voor bouwwerken zoals een klimwand en uitvoering van deze activiteiten is daarom het stranddeel dat buiten de EHS valt. Effecten op de EHS zijn in dat geval niet aan de orde. Bij plaatsing van de bouwwerken en uitvoering van de activiteiten buiten dit stranddeel is wel een verstoring van de EHS mogelijk, afhankelijk van de exacte locatie. In dat geval is een nadere beoordeling nodig.

Het beoogde gebruik van de stranden en speel- en ligweiden voor diverse dagrecreatieve activiteiten vindt vrijwel geheel plaats in het deel dat buiten de EHS valt. Het is echter mogelijk dat door een toenemende recreatieve druk, bepaalde delen van het Kievitsveld met een relatief hoge natuurlijke waarde verstoord worden (met name de zuidtak van de Smallertse beek). Ter mitigatie kunnen mogelijk maatregelen getroffen worden als het afrasteren van de beekloop(en) en/of andere kwetsbare delen. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) dient te bepalen of, en welke maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Het beoogde gebruik van de Nijmolense Plas voor extensieve recreatie (duiken, vissen, wandelen), brengt een recreatieve belasting met zich mee en kan gepaard gaan met aantasting van beschermde plantensoorten. De recreatieve druk zal hier echter niet toenemen (mededeling G. Beltman, 2 dec '08): de bestemmingsplanwijziging is vooral een formalisering van de huidige situatie. Desondanks kan het duiken, vissen en wandelen wel gepaard gaan met een aantasting van natuurwaarden en bijbehorende (doel)soorten. Voor de verwevingsgebieden zijn echter globale en vooral landschappelijke doelen opgesteld, waardoor het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

4.5.2 Verkenning toekomstige uitbreidingen

Een eventuele uitbreiding van bebouwing (van 500 naar 2025 m²) zal plaats vinden aan de noord- of westkant van de Smallertse Plas en valt in dat geval buiten de (nieuw begrensde) EHS. Deze gebouwen faciliteren de mogelijkheid van aanvullende buitensport activiteiten hetgeen kan leiden tot een aanvullende (recreatieve) druk op aanwezige EHS-delen die nabij de bebouwing gelegen zijn. Het karakter en locatie van de activiteiten die samengaan met de bebouwing, kunnen dus een negatief effect hebben op de EHS; zowel op de verwevingsgebieden als natuurgebieden. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal aan de hand van de exacte de activiteiten en de locatie(s) moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan mogelijk beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Singelgolf is golf met een extensief ruimtebeslag. De meest zuidelijke locatie (zie bijlage 3) valt (deels) binnen EHS-verwevingsgebied. De openheid van verwevingsgebieden en de samenhang met de nabijgelegen natuurgebieden zijn belangrijke kenmerken. Singelgolf hoeft echter geen afbraak te doen aan deze kenmerken. Aangezien de activiteiten overdag plaats zullen vinden zal slechts weinig tot geen verstoring van fauna optreden. Daarbij zou een afgestemde aanplant van struiken of kleine bossages de natuurwaarden kunnen versterken. De exacte invulling is hierbij bepalend. Hierbij geldt dat het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Flora en faunawet

Soortspecifieke conclusies Flora- en faunawet

Flora

De recreatieve druk op de oeverzones rond de Nijmolense plas en (de oevers van) de zuidtak van de Smallertse beek kan gepaard gaan met aantasting van ontheffingsplichtige plantensoorten. Dit zou een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 8 van de Flora- en faunawet inhouden. Deze recreatieve druk zal echter niet toenemen (mededeling. G. Beltman, 2 dec '08): de activiteiten zoals wandelen, vissen en duiken (punt 7 in paragraaf 2.2) zullen met de huidige intensiteit voortgezet worden. De bestemmingsplanwijzigingen zijn dan ook vooral een formalisering van de huidige situatie.

Ondanks het feit dat deze kleinschalige recreatieve activiteiten op dit moment reeds plaats vinden, is het denkbaar dat beschermde planten aangetast worden en kan er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet. Alvorens de activiteiten in het bestemmingsplan vast te kunnen leggen, dient daarom aangetoond te worden dat er geen sprake is van aantasting van een overtreding van de Flora- en faunawet. Ook wanneer gebruik gemaakt zou worden van de gedragscode Flora- en faunawet Recreatie, dient de huidige situatie ten aanzien van beschermde soorten bekend te zijn. Inzicht in de aan- of afwezigheid van ontheffingsplichtige plantensoorten is daarom noodzakelijk. Een gerichte veldinventarisatie dient te worden uitgevoerd. Afhankelijk van de aanwezigheid van ontheffingsplichtige soorten kan het noodzakelijk zijn dat bepaalde beperkende voorwaarden in het bestemmingsplan opgenomen worden ter bescherming van deze planten en ter voorkoming van een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Vissen

Hoewel de beoogde ontwikkelingen geen rechtstreekse (fysieke) invloed hebben op de zuidtak van de Smallertse beek, kan de intensivering van recreatie mogelijk wel van invloed zijn op de beek en haar oevers. Het is niet ondenkbaar dat betreding van de beek(bodem) en oevers kan voorkomen. Deze mogelijke (toename van) verstoring door recreanten houdt een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 11 van de Flora- en faunawet in. Maatregelen als het afrasteren van de beek kan negatieve effecten voorkomen, maar gaat ten koste van de beleevingswaarde van water en natuur. Het uitvoeren van nader onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde is daarom nodig om te kunnen bepalen of er sprake kan zijn van negatieve effecten op beschermde vissen.

Vogels en vleermuizen

In het plangebied kunnen beschermde vaste verblijfplaatsen van spechten en roofvogels en ook vleermuizen aanwezig zijn. Mocht blijken dat er bomen gekapt moeten worden, dan zal onderzocht moeten worden of in de te kappen of nabijgelegen bomen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen en/of beschermde vaste vogelverblijfplaatsen aanwezig zijn. Bij de huidige ontwikkelingen is vooralsnog echter geen sprake van het kappen van bomen.

Mochten bomen of struiken verwijderd moeten worden, dan dient dit gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Dergelijk werkzaamheden dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden. Door het tijdig uitvoeren van dergelijke werkzaamheden hoeft het broedseizoen geen vertraging op te leveren.

Algemene conclusies Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Uitsluitel of de beoogde ontwikkeling 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is, is pas mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens beschikbaar.

Bij ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduredtijd die kan oplopen tot zes maanden. De noodzaak tot het in bezit hebben van een ontheffing is echter gekoppeld aan de uitvoeringsfase (waarbij echter wel aan de door het Bevoegd Gezag gestelde eisen voldaan moeten zijn, vóór aanvang van de werkzaamheden). De ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen ongehinderd doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. Een inschatting van de waarschijnlijkheid van het verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet maakt hier deel van uit.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van het verwijderen van bomen en struiken, kan aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van bebouwing of gebiedsdelen is de kans op (nieuw-)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

Onderstaand zijn de ontwikkelingen opgenomen waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze een negatief effect hebben op de EHS. Ontwikkelingen die geen effecten hebben, zijn niet genoemd.

Beoogde uitbreidingen / ontwikkelingen

Nieuwe, grootschalige bebouwing in de delen die binnen de EHS vallen (verwevingsgebied) kunnen afbreuk doen aan doelen van deze verwevingsgebieden. Deze gebieden zijn van belang voor soorten die gebonden zijn aan de verwevingsgebieden (cultuurlandschap) met doorgaans agrarisch of ander extensief gebruik zoals ook recreatie.

De mogelijkheid van groepskamperen op twee nog exacte te bepalen locaties kan mogelijk effecten hebben op de doelen van de EHS. Met name de aanwezigheid van mensen (en daarmee gepaard gaande verstoring) in de nachtperiode zijn mogelijke versturende invloeden. De dagactiviteiten van beide locaties zijn vrijwel uitsluitend gericht op het deel van het Kievitsveld dat buiten de (nieuw begrensde) EHS gelegen is. Of effecten al dan niet optreden, hangt af van de exacte plannen ten aanzien van de mogelijkheid voor groepskamperen. Het bestemmingsplan kan door middel van voorschriften (zoals geen nachtelijk activiteiten, beperkte omvang van verlichting, etc.) eventuele effecten mitigeren.

De mogelijkheid van buitensportactiviteiten (klimmen, varen, tokkelen met bijbehorende bouwwerken) zijn activiteiten die uitsluitend tijdens de dagperiode plaats zullen vinden en hebben betrekking op de stranden van de Smallerse plas. De meest wenselijke locatie voor bouwwerken zoals een klimwand en uitvoering van deze activiteiten is daarom het stranddeel dat buiten de EHS valt. Effecten op de EHS zijn in dat geval niet aan de orde. Bij plaatsing van de bouwwerken en uitvoering van de activiteiten buiten dit stranddeel is wel een verstoring van de EHS mogelijk, afhankelijk van de exacte locatie. In dat geval is een nadere beoordeling nodig.

Het beoogde gebruik van de stranden en speel- en ligweiden voor diverse dagrecreatieve activiteiten vindt vrijwel geheel plaats in het deel dat buiten de EHS valt. Het is echter mogelijk dat door een toenemende recreatieve druk, bepaalde delen van het Kievitsveld met een relatief hoge natuurlijke waarde verstoord worden (met name de zuidtak van de Smallerse beek). Ter mitigatie kunnen mogelijk maatregelen getroffen worden als het afrasteren van de beekloop(en) en/of andere kwetsbare delen. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) dient te bepalen of, en welke maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Het beoogde gebruik van de Nijmolense Plas voor extensieve recreatie (duiken, vissen, wandelen), brengt een recreatieve belasting met zich mee en kan gepaard gaan met aantasting van beschermde plantensoorten. De recreatieve druk zal hier echter niet toenemen (mededeling. G. Beltman, 2 dec '08): de bestemmingsplanwijziging is vooral een formalisering van de huidige situatie. Desondanks kan het duiken, vissen en wandelen wel gepaard gaan met een aantasting van natuurwaarden en bijbehorende (doel)soorten. Voor de verwevingsgebieden zijn echter globale en vooral landschappelijke doelen opgesteld, waardoor het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of mitigerende en/of compenserende

maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan bepaalde beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Verkenning toekomstige uitbreidingen

Een eventuele uitbreiding van bebouwing (van 500 naar 2025 m²) zal plaats vinden aan de noord- of westkant van de Smallertse Plas en valt in dat geval buiten de (nieuw begrensde) EHS. Deze gebouwen faciliteren de mogelijkheid van aanvullende buitensport activiteiten hetgeen kan leiden tot een aanvullende (recreatieve) druk op aanwezige EHS-delen die nabij de bebouwing gelegen zijn. Het karakter en locatie van de activiteiten die samengaan met de bebouwing, kunnen dus een negatief effect hebben op de EHS; zowel op de verwevingsgebieden als natuurgebieden. Het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal aan de hand van de exacte de activiteiten en de locatie(s) moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn. Mogelijk kunnen in het bestemmingsplan mogelijk beperkende voorwaarden opgenomen worden.

Singelgolf is golf met een extensief ruimtebeslag. De meest zuidelijke locatie (zie bijlage 3) valt (deels) binnen EHS-verwevingsgebied. De openheid van verwevingsgebieden en de samenhang met de nabijgelegen natuurgebieden zijn belangrijke kenmerken. Singelgolf hoeft echter geen afbraak te doen aan deze kenmerken. Aangezien de activiteiten overdag plaats zullen vinden zal slechts weinig tot geen verstoring van fauna optreden. Daarbij zou een afgestemde aanplant van struiken of kleine bossages de natuurwaarden kunnen versterken. De exacte invulling is hierbij bepalend. Hierbij geldt dat het bevoegd gezag (gemeente in samenwerking met provincie) zal moeten bepalen of er sprake is van negatieve effecten en of mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn.

5.3 Aanbevelingen

Bij de herinrichting van (delen van) het plangebied zou zoveel mogelijk rekening gehouden moeten worden met de huidige landschapselementen. In de huidige situatie aanwezige dier- en plantensoorten worden in dat geval zo min mogelijk verstoord. Tevens zou rekening gehouden kunnen worden met natuur in algemene zin. Zo kan voor de opvang van regenwater gebruik gemaakt worden van (zak)sloten met flauwe taluds. Op deze taluds kan bij een goed beheer op de overgangszone van water naar land een bijzondere vegetatie ontwikkelen. Bovendien bieden dergelijke zones mogelijkheden voor diverse vissen, amfibieën en libellen.

6 Literatuur

[Akkermans, R.W., R.A.J. Pahlplatz & K. Veling, 2001]

Dagvlinders in Limburg, Verspreiding en ecologie 1990-1999. Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (Maastricht) & De Vlinderstichting (Wageningen). Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht. '

[Altenburg & Wymenga, 2002]

De natuurwaarden van het Kievitsveld. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek. A&W-rapport 336. Veenwouden, 2002.

[Bergmans, W. en A. Zuiderwijk, 1986]

Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen. Vijfde herpetogeografisch Verslag. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde "Lacerta". Uitgave Bibliotheek KNNV nr. 39. ISSN 0169-5355.

[Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden. ISBN 90-5011-227-7.

[Dijkstra, K. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[van Emmerik, W.A.M. en H.W. de Nie, 2006]

De zoetwatervissen van Nederland. Ecologisch bekeken. Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

[Provincie Gelderland, 2006]

Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur. Streekplanuitwerking. Provincie Gelderland, maart 2006.

[Kleukers, Roy, Erik van Nieukerken, Baudewijn Odé, Luc Willemse en Walter van Wingerden, 2004]

De sprinkhanen en krekels van Nederland (*Orthoptera*). Nationaal Natuurhistorisch Museum KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey - Nederland. Nederlandse fauna I. ISBN 90-5011-202-1.

[Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen (2^e druk). Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Meijden, R. van der, 2005]

Heukels' Flora van Nederland. Uitgeverij Wolters Noordhoff Groningen. 23-ste druk.

[de Nie, H.W., 1997].

Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen (2^e herziene druk 1997). Stichting Atlas Verspreiding Nederlandse Zoetwatervissen, Doetinchem

[Spitzen - van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge & R.P.J.H. Struijk, 2005]

Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

[Tauw, 2005]

Aanleg kabelskibaan Kievitsveld: effecten op natuurwaarden. Tauw-rapport R001-4391371APB-mfv-V01-NL, Deventer, mei 2005.

[Tauw, 2007]

Zwemwaterprofiel Kievitsveld. Zwemwaterprofiel 2006 van de zwemlocatie Smallertse plas gelegen op het recreatieterrein het Kievitsveld. Tauw-rapport R001-4453884SHA-cmn-V01-NL, Deventer.

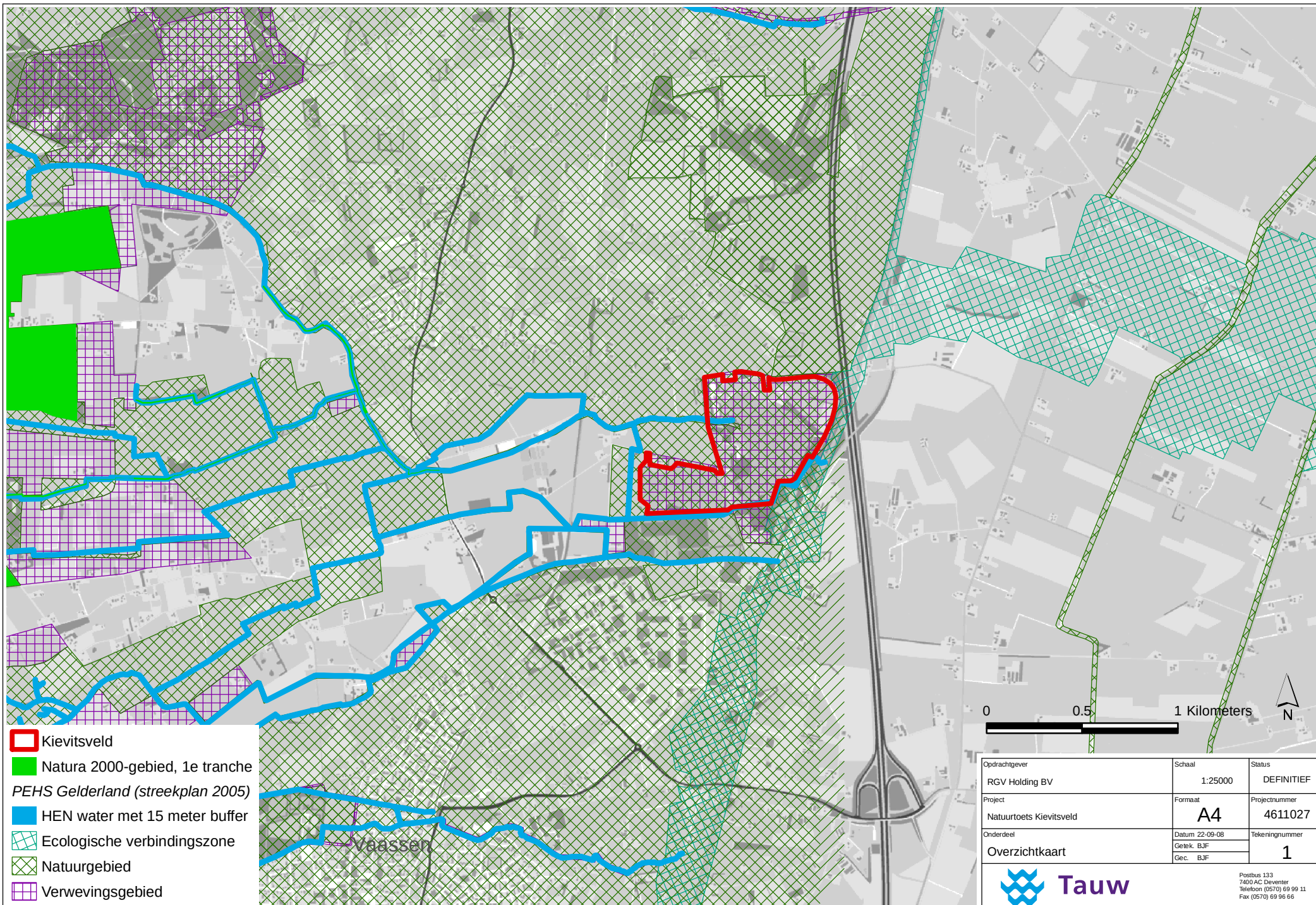
[Waterschap Veluwe, 2007]

Voorstel Planvorming. Nota Visbeleid aan algemeen bestuur. Nummer 143530. Convenant Visstandbeheercommissie (VBC). Waterschap Veluwe, september 2007, Apeldoorn.

Bijlage

1

Overzichtskaart

- Kievitsveld
- Natura 2000-gebied, 1e tranche
PEHS Gelderland (streekplan 2005)
- HEN water met 15 meter buffer
- Ecologische verbingszone
- Natuurgebied
- Verwevingsgebied

0 0.5 1 Kilometers

Opdrachtgever RGV Holding BV	Schaal 1:25000	Status DEFINITIEF
Project Natuurtoets Kievitsveld	Formaat A4	Projectnummer 4611027
Onderdeel Overzichtkaart	Datum 22-09-08 Getek. B.JF Gec. B.JF	Tekeningnummer 1

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

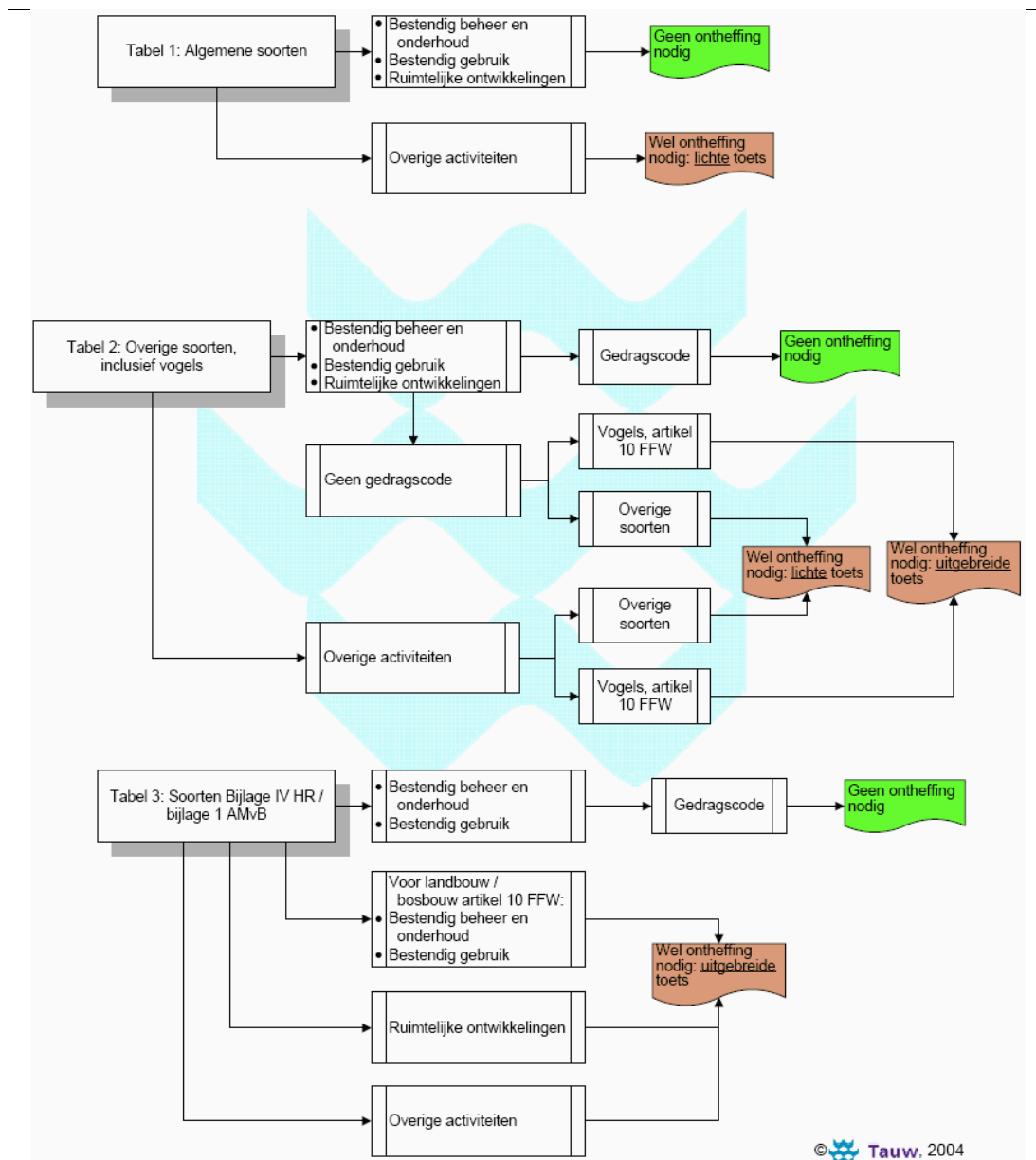
De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: schaarse soorten
- Tabel 3: meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast de genoemde groepen zijn gedurende het broedseizoen alle broedvogels, broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd. Tevens zijn vaste verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd.

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden: “nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren” (artikel 11 Flora- en faunawet). Ook is het verboden: “dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten” (artikel 10 Flora- en faunawet). Ten slotte is het verboden: “planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen” (artikel 8 Flora- en faunawet). Als er sprake is van overtreding van één van deze artikelen dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Voor een aantal beschermde soorten geldt echter sinds 23 februari 2005 een vrijstelling.

In het kader van de Flora- en faunawet is begin 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur in werking getreden. De stelling dat voor alle beschermde soorten ontheffing moet worden verkregen voordat mag worden gestart met de werkzaamheden, is binnen deze AMvB ten dele losgelaten. Een aantal algemene soorten, de tabel 1-soorten, mag vanaf 2005 bij bepaalde activiteiten worden verstoord zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de categorieën werkzaamheden ‘Beheer en onderhoud’ (bijvoorbeeld waterschapsbeheer, natuurbeheer, landbouw); ‘Bestendig gebruik’ (bijvoorbeeld recreatie of landbouw) en ‘Ruimtelijke ontwikkeling’ (bijvoorbeeld waterbouw, wegenaanleg). Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor bepaalde beschermde soorten. De zorgplicht blijft voor deze soorten echter gewoon gelden. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Figuur B2.1 Stroomschema ruimtelijke ontwikkelingen en Flora- en faunawet

Zoals weergegeven in het stroomschema, geldt de vrijstelling alleen bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1. Voor de tabel 2- en 3-soorten is bij bepaalde activiteiten (zie schema) geen ontheffing wanneer deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode.

Wanneer beschermde soorten worden aangetast die niet tot de algemene beschermde soorten behoren, dan moet een ontheffing worden gevraagd. Zoals weergegeven in het stroomschema gelden hiervoor verschillende criteria afhankelijk van de beschermde status:

Algemeen voorkomende beschermde soorten ('tabel 1-soorten')

Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Overige beschermde soorten ('tabel 2-soorten')

Voor de overige beschermde soorten kan door het Ministerie van LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling.

Extra beschermde soorten ('tabel 3-soorten')

Voor extra beschermde soorten kan alleen ontheffing voor ontwikkelingen worden verleend indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing; Dat betekent dat er alternatieven (zowel voor de locatie als voorgenomen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit
- Er is sprake van de belangen, vermeld in artikel 75, lid 4, sub a of genoemd in artikel 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffingsgrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in artikel 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend indien er sprake is van "dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten"
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort op populatieniveau. Bij tabel 3-soorten kan het zijn dat schade aan een relatief klein aantal individuen reeds van invloed is op een (deel) populatie

Indien de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door mitigerende en zonodig compenserende maatregelen te nemen. Of en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn, kan de minister van LNV in de voorschriften bij de vergunning aangeven, veelal op voorstel van de initiatiefnemer.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Voor het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten, waardoor de Minister enkel ontheffing verlenen kan voor overtreding van artikel 10 (opzettelijk verontrusten) nádat de uitgebreide toets doorlopen is.

Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen voor diverse vogel soorten is ook een ontheffing nodig. Deze soorten zijn door de beoordelende instantie (DLG) enkele malen aangepast. De meest recente rechtsgeldige versie van de lijst noemt de volgende soorten [DLG werkdocument, 2007]: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Oehoe, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, Boomvalk, Torenvalk, Slechtvalk, Rode wouw, Zwarte wouw, Zeearend, Wespendif, Buizerd, Sperwer, Havik. Daarnaast dient nesten van Zwarte kraai en Roek in sommige gevallen behouden te blijven als basis voor nestgelegenheid van een deel van bovenstaande (roof)vogels.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in

ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover dat in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.”

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Een deel van de meest bedreigde dier- en plantensoorten heeft overigens eenzelfde status als de Habitatrichtlijnsoorten (zie eerder in deze bijlage onder *extra beschermde soorten*).

Ruimtelijke ordeningstrajecten & Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro)

De Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in streekplannen en/of bestemmingsplannen. Nationaal ruimtelijk beleid kan worden vastgelegd in een planologische kernbeslissing (PKB).

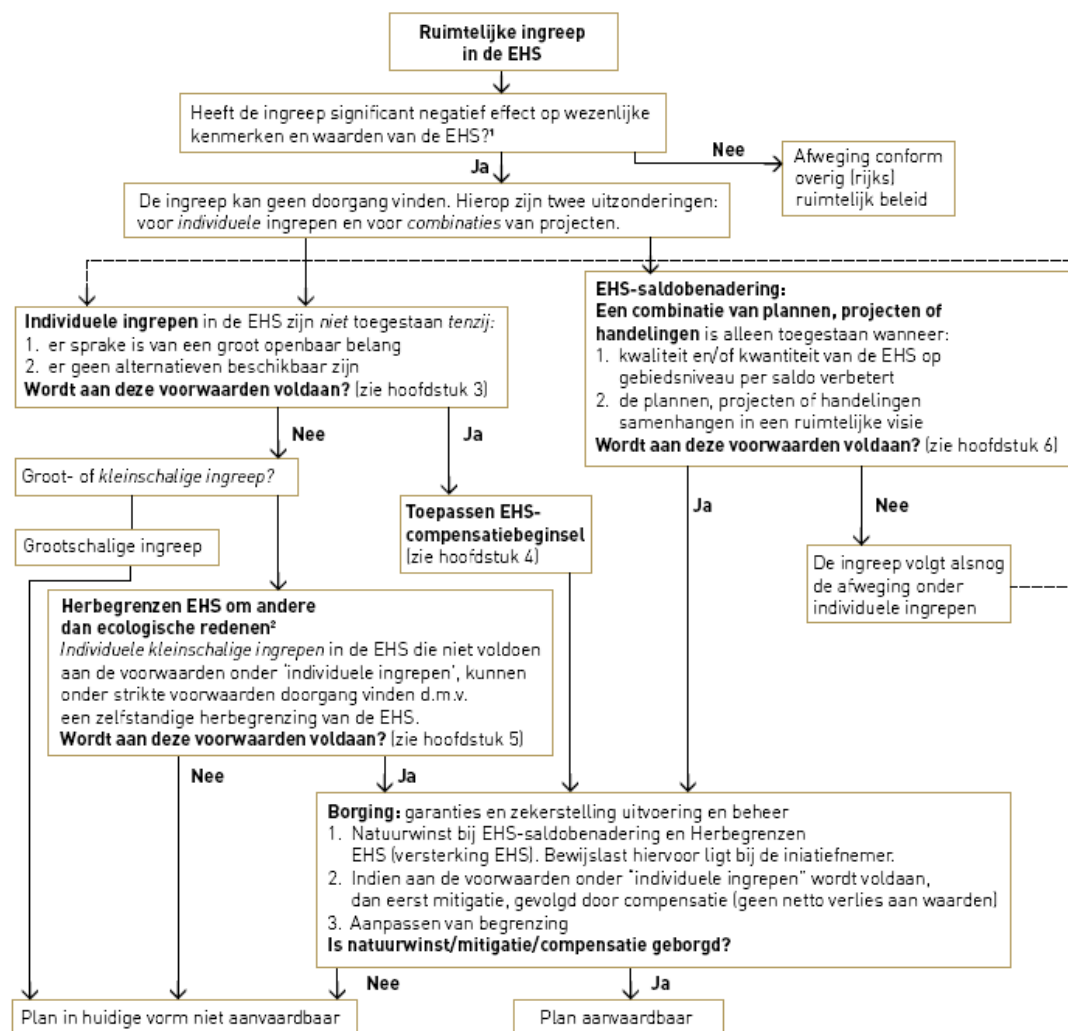
De Ecologische Hoofdstructuur is op provinciaal niveau begrensd. De indelingen bij deze begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in streekplannen of hieraan gerelateerde beleidsdocumenten. Een gemeente kan ruimtelijk beleid neerleggen in een structuurplan. Tevens is de gemeente verplicht om voor gebieden buiten de bebouwde kom het ruimtelijk beleid vast te leggen in een bestemmingsplan. Bij het totstandkomen van, met name, bestemmingsplannen (of het verlenen van vrijstelling hierop) speelt natuurbeschermingswetgeving een belangrijke rol.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het ‘nee, tenzij’-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS, is het provinciale beleid van toepassing. De basis hiervoor zijn de ‘Spelregels EHS’; een gezamenlijke, globale uitwerking van rijk en provincies. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn en er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [LNV, Spelregels EHS, 2007].

Figuur B2.2 Stroomschema EHS. Bron: [LNV, Spelregels EHS, 2007]

¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels

² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt

Bijlage

3

Recreatiekaart

